

Představujeme pravidelný zpravodaj „Ekozemědělci přírodě“

Na této stránce bychom vám rádi pravidelně nabízeli zajímavé články, týkající se ekozemědělství a jeho role v ochraně a péči o krajinu. Seznámíme vás postupně s různými metodami udržování biodiverzity v zemědělské krajině, poukážeme na mýty opředenou „uklizenou, a přesto nezdravou krajinu“, upozorníme na zajímavé systémy dotací u našich sousedů, které při plnění podmínek zohledňují specifika jednotlivých lokalit a nenutí farmáře sekat striktně „jak zákon a AEO káže“, a přineseme výsledky experimentů, které potvrzují, že péče o přírodu se vyplácí nejen ekozemědělcům. V miniseriálu vám představíme řadu modelových českých i zahraničních hospodářství, na kterých je aktivní péče o přírodu samozřejmostí.

O PROJEKTU

Projekt „Ekozemědělci přírodě“ je mezinárodní projekt Rakouska (FiBL), Švýcarska (FiBL) a České republiky (Bioinstitut). Chce motivovat zemědělce k tomu, aby se zaměřovali nejen na produkci, ale také aktivně napomáhali zvyšování biologické rozmanitosti v zemědělské krajině. Metody jsou různé – od návrhů faremních plánů

pro které je téma biologické rozmanitosti a její údržby velmi blízké, se však při snahách o zvyšování rozmanitosti na svých pozemcích potýkají s řadou praktických problémů. Od nevhodně nastavených agro-envi opatření, která paradoxně mnohdy vedou ke snižování biodiverzity (příkladem je likvidace rozptýlené zeleně ve prospěch výměry ploch pro LPIS, problémy s posunem

tí struktura krajiny, postupně probíhá inventarizační průzkum rostlin a živočichů, jsou zpracovávány a naplňovány individuální faremní plány a zaveden systém informačních tabulí pro veřejnost.

V současné době je v projektu zapojeno devět vzorových ekofarem: Farma **Letní stráň** pana Pura v Přemyslovském sedle v Jeseníkách, **Eko-farma Mlýnec** paní Markové ve Smrkově u Jistebnice, **hospodářství Ing. Josefa Foltý** v Kateřiních u Nového Jíčina, **Biofarma Sasov** Josefa

Sklenáře u Jihlavy, **Bemargo a.s.** v Malontech u Českého Krumlova, **farma RNDr. Šrůtka** v Kamenici nad Lipou u Pelhřimova, zemědělský podnik **Zempol spol. s r.o.** ve Vítkově u Opavy, **Agrofyto spol. s r.o.** v Lidečku u Vsetína a **Agrišen s.r.o.** v Nové Senince u Starého Města pod Sněžníkem. Vhodných farem je více, počet vybraných je však zatím limitován financemi.

Vedle nezbytné osvěty a propagace je cílem projektu podpořit komunitu ekosedláků, kteří sami mají zájem o vytváření zdravé krajiny ve svém okolí a kteří chtějí své zkušenosti vzájemně sdílet a konfrontovat s ostatními. Přejeme si, aby se obsah našeho seriálu stal zajímavým zdrojem podnětů právě pro ně. Budeme rádi také za jakékoliv názory čtenářů měsíčníku Bio, které se této problematiky týkají.

Stránku připravila

Kateřina Čapounová

Nesečené pestré lemy cest na pozemcích Josefa Foltý poskytují útočiště i potravu hmyzu, ptákům i dalším živočichům – jeden z důležitých ekoprvků v krajině

a jejich zavádění do praxe, po údržbu a tvorbu krajinných ekologických stabilizačních prvků či nastavení dotačních mechanismů tak, aby napomáhaly zvyšování biodiverzity a aktivní údržbě krajiny. Cílem je, aby byla systémová podpora biologické rozmanitosti zahrnuta do legislativy zúčastněných zemí.

„Většina českých sedláků vnímá svou roli zemědělce pouze jako producenta potravin, k pozici farmáře – uvědomělého zahradníka krajiny – se u nás zatím hlásí málokdo,“ říká **Ale-na Malíková**, která pracuje jako vedoucí regionálního centra Moravská brána svazu PRO-BIO. I ekofarmaři,

sečí na vybraných lokalitách i obyčejné obavy sedláka ze ztráty dotací a pod.), až po takové drobnosti, jako je kritika od sousedů, kteří vnímají pás neposečené „rezavé“ louky jako farmářovu nedbalost. Právě proto se projekt „Ekozemědělci přírodě“ v České republice nyní zaměřuje na obecnou informovanost a na vytvoření sítě vzorových farem, které budou sloužit jako názorná ukáзка pro širokou odbornou i laickou veřejnost.

Klíčem k výběru farem je vysoký stupeň biologické rozmanitosti na obhospodařovaných pozemcích a farmář, který se na její údržbě aktivně podílí. Na vybraných farmách se hodno-

Z modelových farem:

Hospodářství Ing. Josefa Foltý

Poslední z dosud zpracovaných modelových farem je ekologické hospodářství pana Foltý v Kateřiních, které leží uprostřed členité krajiny Podbeskydské pahorkatiny. Ráz krajiny s přirozeně rozptýlenou zelení, remízky a smíšenými lesíky propůjčuje farmě na první pohled malebnost a ucelenost. Harmonická, rostlinnými i živočišnými druhy bohatá krajina je však výsledkem promyšleného šetrného přístupu hospodáře, který si je vědom souvislostí a následků svého chování ke krajině. Na 114 hektarech zemědělské půdy pan Foltý chová masná plemena krav bez tržní produkce mléka, pěstuje pohanku, trávy a jetel na semeno, v blízkém sadu sklízí úrodu ze starých vysokokmenných odrůd ovocných stromů.

Farma je do sítě modelových farem zařazena zejména pro unikátnímu přirozené prolínání agroekosystémů s místní krajinou. Právě tyto průniky vytváří množství specifických „míst pro přírodu“ – typické jsou kvetoucí meze podél cest, keřové a stromové linie mezi poli a loukami, remízky a rozptýlená zeleně, které nabízí úkryt více než 85 ptáčím druhům.

Na všechny pozemky jsou čerpány dotace v rámci AEO. Hlavní příjmy hospodářství pochází z prodeje travního semene a z odbytu hovězí skotu, který je v biokvalitě zpracováván v blízkém masném závodě Moravan CZ, a.s. Petřvald.

Ačkoliv panu Foltovi táhne na 76. rok a jeho životní příběhy by vydaly na knihu, z jeho vitality a optimismu můžete brát po fúrách. Svě hospodářství objíždí na koni, protože, jak říká, z koňského hřbetu nejrychleji zjistíte, když je na louce něco v nepořádku. Namísto sekačky bere do rukou mnohem raději kosu. „Vnímání přírody je to, co ekozemědělec musí umět,“ vypráví o tom, co považuje při svém hospodaření za nejdůležitější.

„Škoda, že jsem se to naučil až v pozdním věku. Teď už vím, že s přírodou je lepší spolupracovat než bojovat a možná bychom některé věci dokázali lépe společně.“